

Latvijas ekonomika: ātra, bet ar piezemētām ambīcijām?

trekno gadu nebūs, bet jaunie straujas izaugsmes laiki jau ir klāt

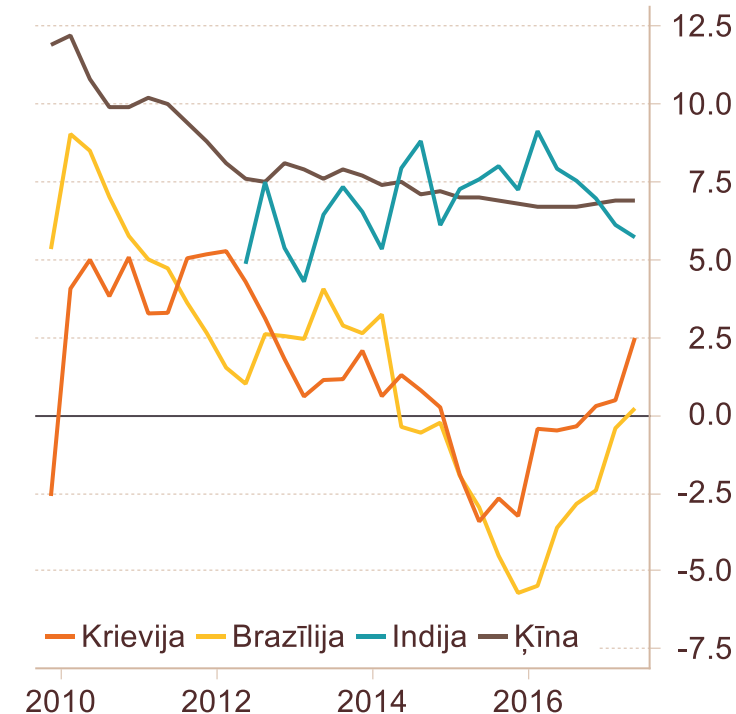
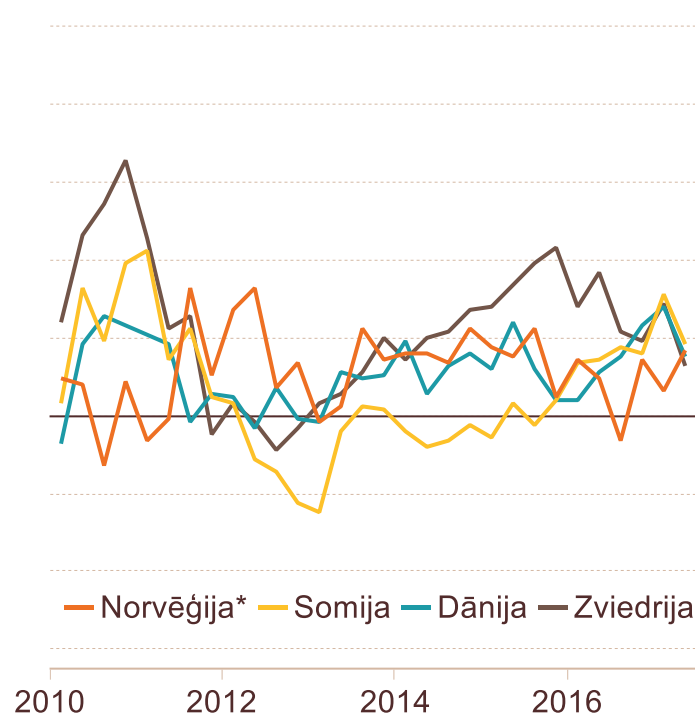
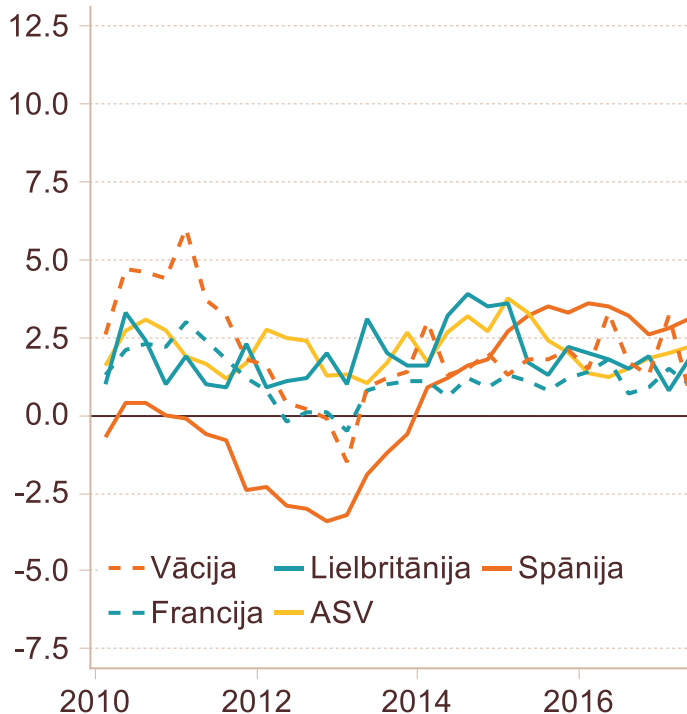
Mārtiņš Kazāks

Galvenais ekonomists, Swedbank Latvija

2017.gada 26.septembris

Pasaule aug un to nevar nejust: 1H2017 ES28 IKP +2.3% YoY swda, kas ir ātrākais temps kopš 2011.gada

IKP gada izaugsme (%)



* Sezonāli izlīdzināts

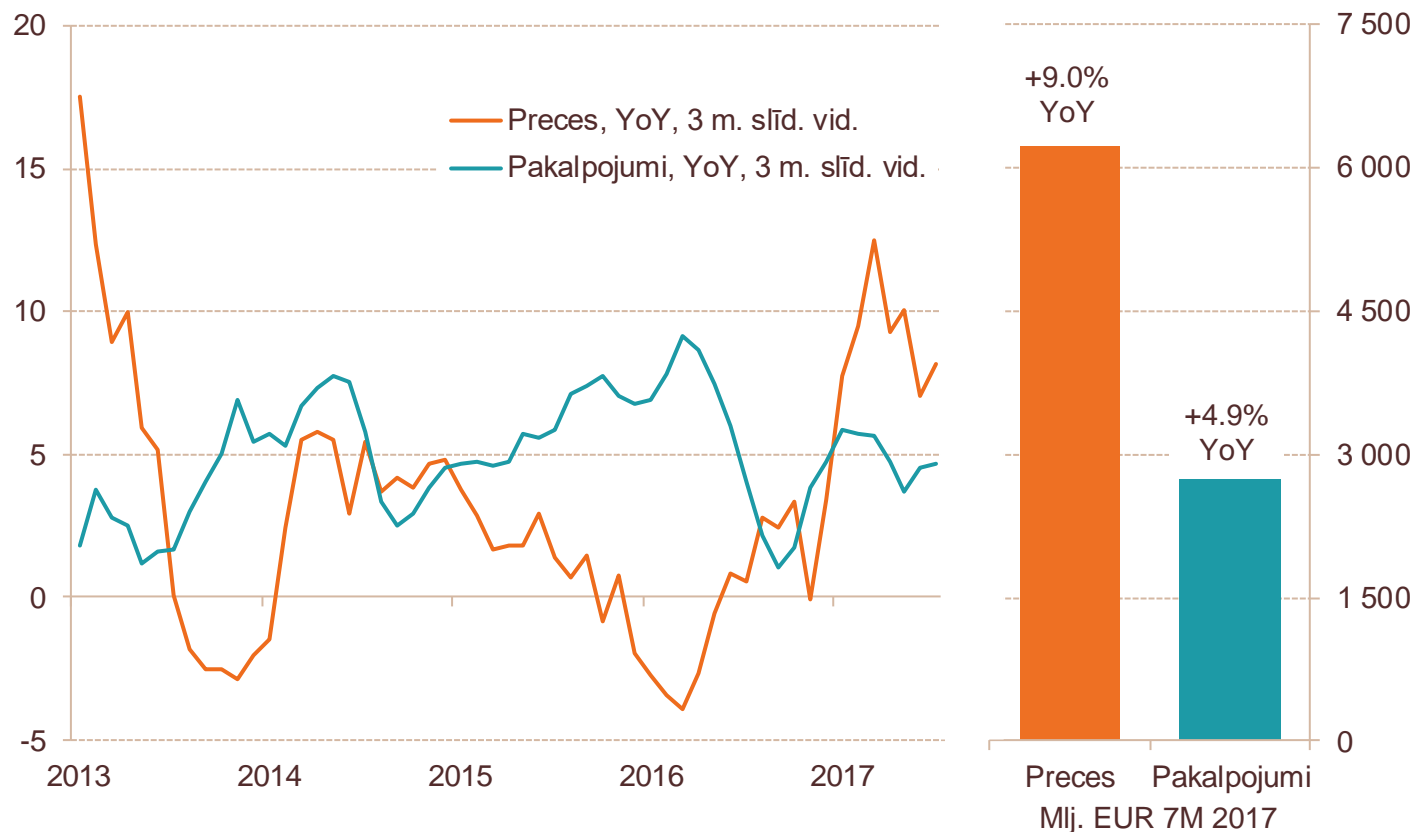
Avots: Macrobond

Pasaule aug un krietni straujāk arī nevar; 2019.gadā cikls sāks noplakt



To jūt arī Latvija: strauji aug gan preču, gan pakalpojumu eksports; šādus tempus noturēt nevar, bet kāpiens joprojām būs jaudīgs

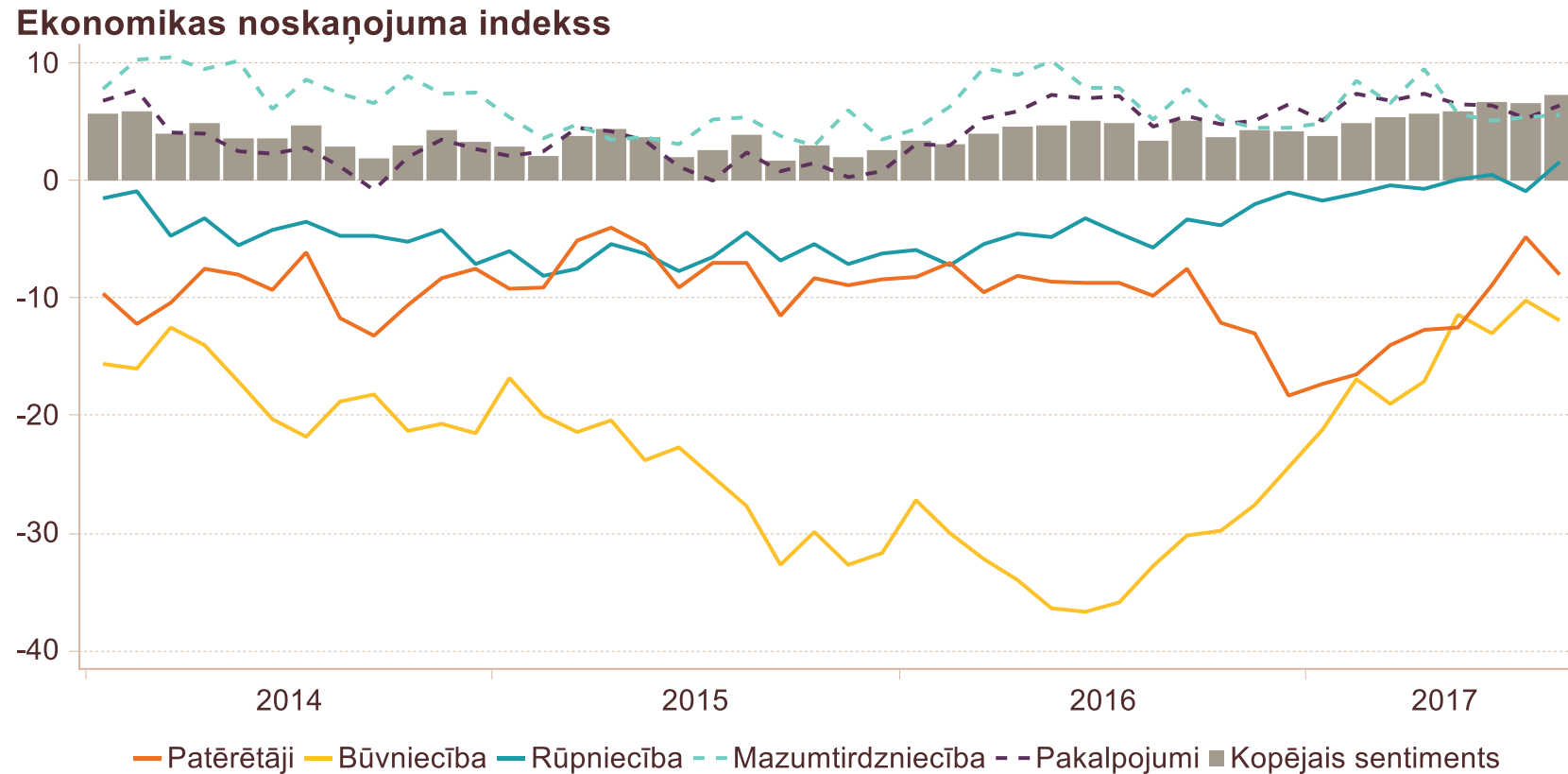
Preču un pakalpojumu eksports



Avots: Latvijas banka

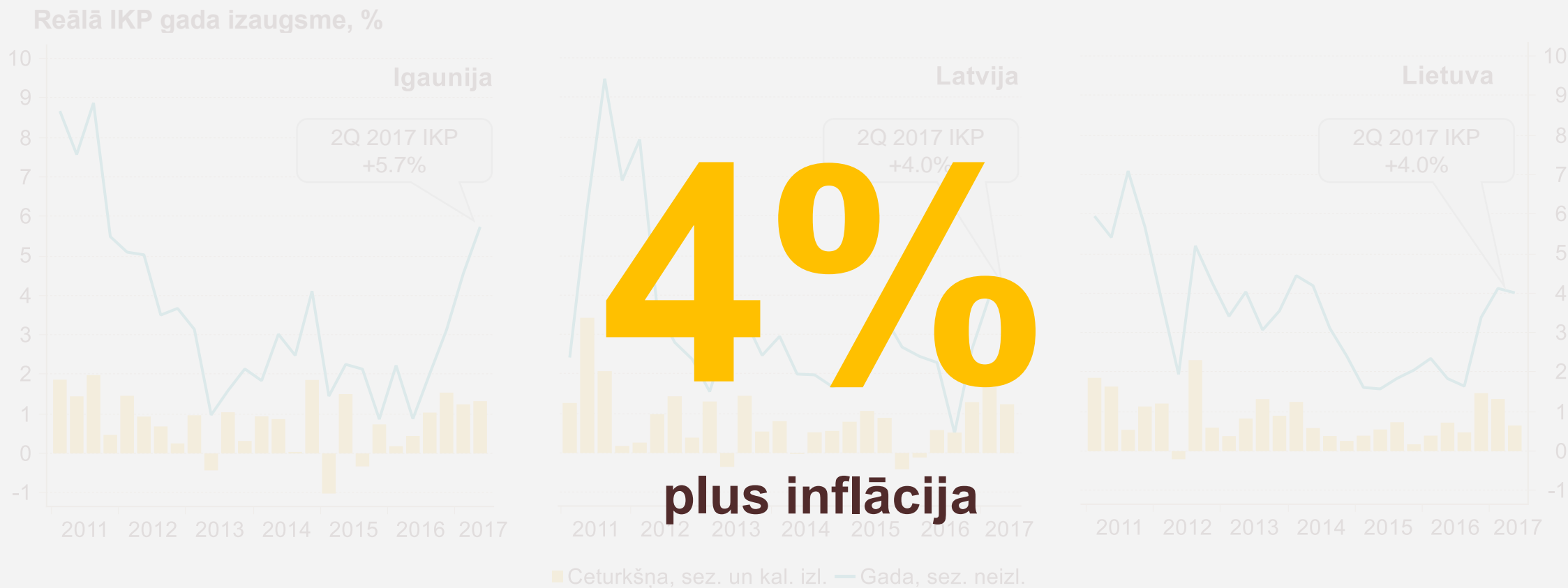
Eksporta struktūra mainās: Tūrisma pakalpojumu eksports aptuveni tikpat liels kā ķīmijas rūpniecības eksports (~EUR800m) un tikai nedaudz atpaliek no metālapstrādes (~EUR900m). Datoru pakalpojumu un informācijas pakalpojumu eksports jau līdzvērtīgs dzelzceļa pakalpojumu eksportam (>EUR300m)

Noskaņojums ir labs: tam līdzī aug arī nepieciešamība investēt... tomēr nepieciešamība, vēlme un spēja nav viens un tas pats



Avots: Macrobond

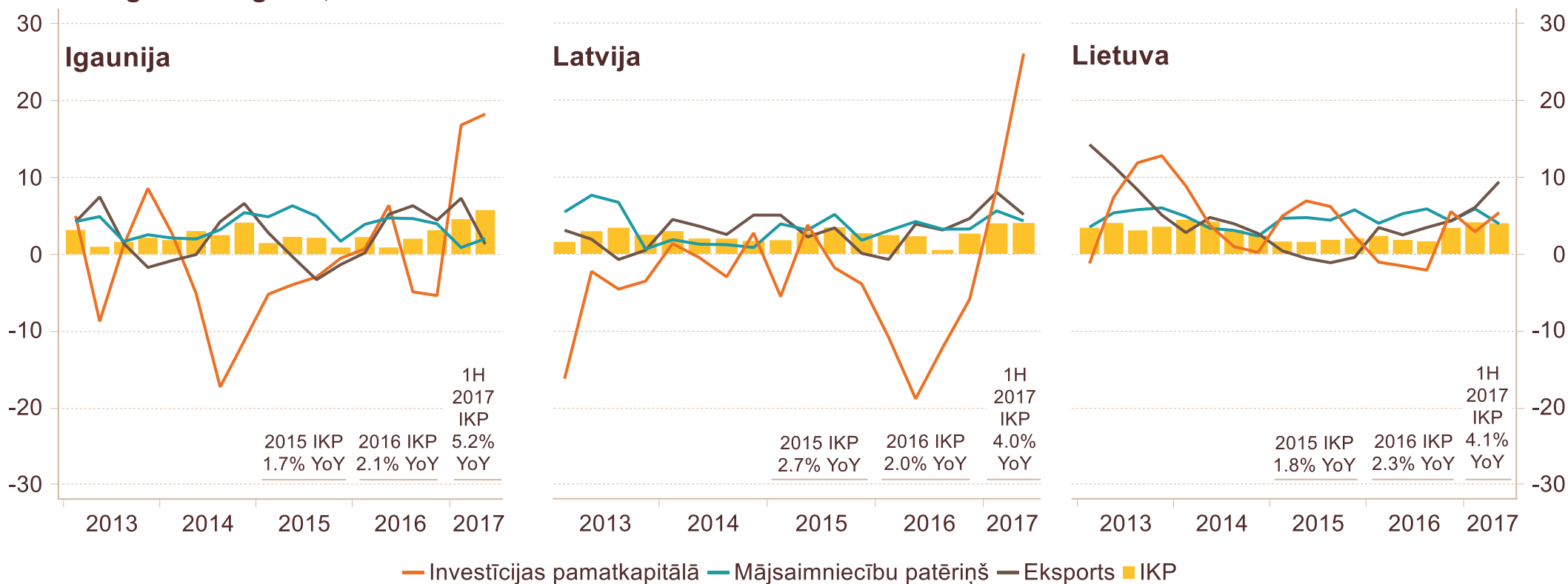
Kāpjam kalnā: izaugsme ir kļuvusi krietni ātrāka un plašāka, bet 2019.gads jau būs lēnāks



Avots: Macrobond

Ciklisks uzrāviens: strauja un plaša izaugsme praktiski pa visu perimetru, bet būtiskas atšķirības cikla fāzei

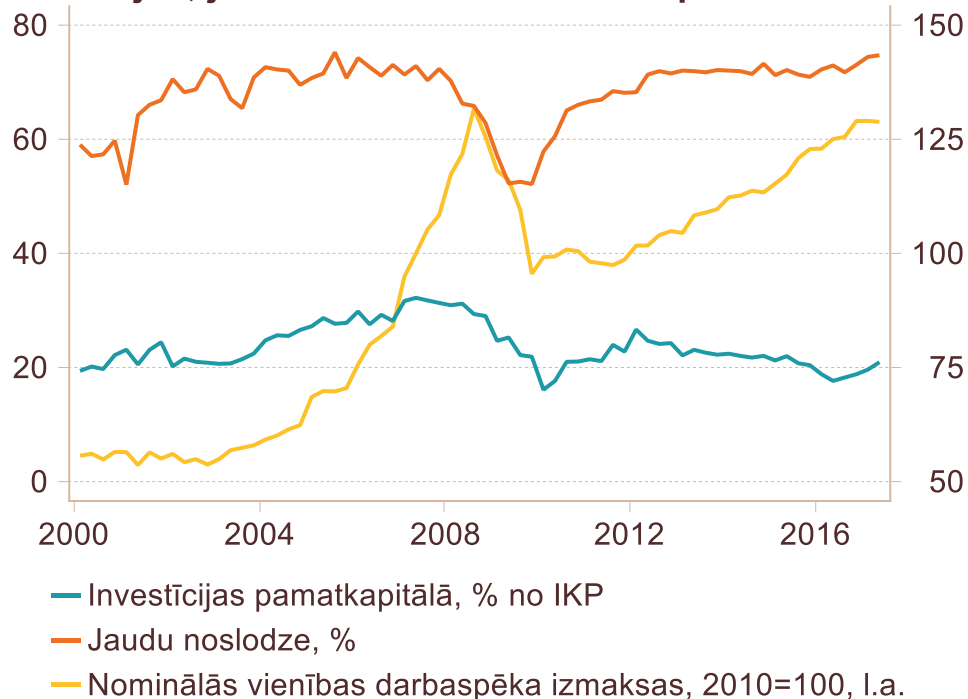
Reālā IKP gada izaugsme, %



Avots: Macrobond

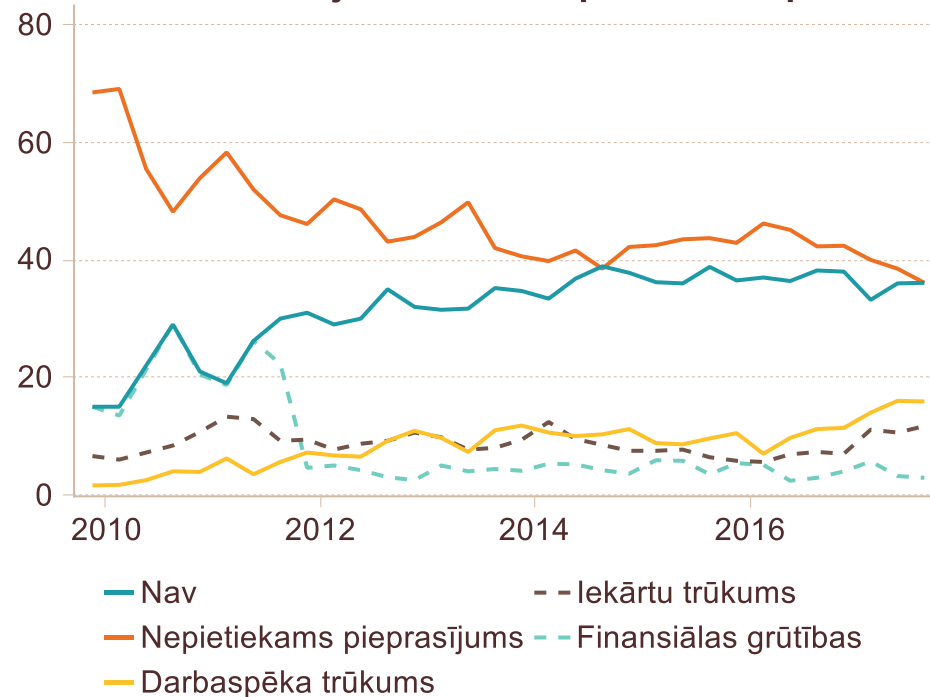
Noskaņojums ir labs: pieprasījums eksporta tirgos, augsta jaudu noslodze un darba tirgus spiediens liks uzņēmējiem investēt vairāk

Investīcijas, jaudu noslodze un darbaspēka izmaksas



Avots: Macrobond

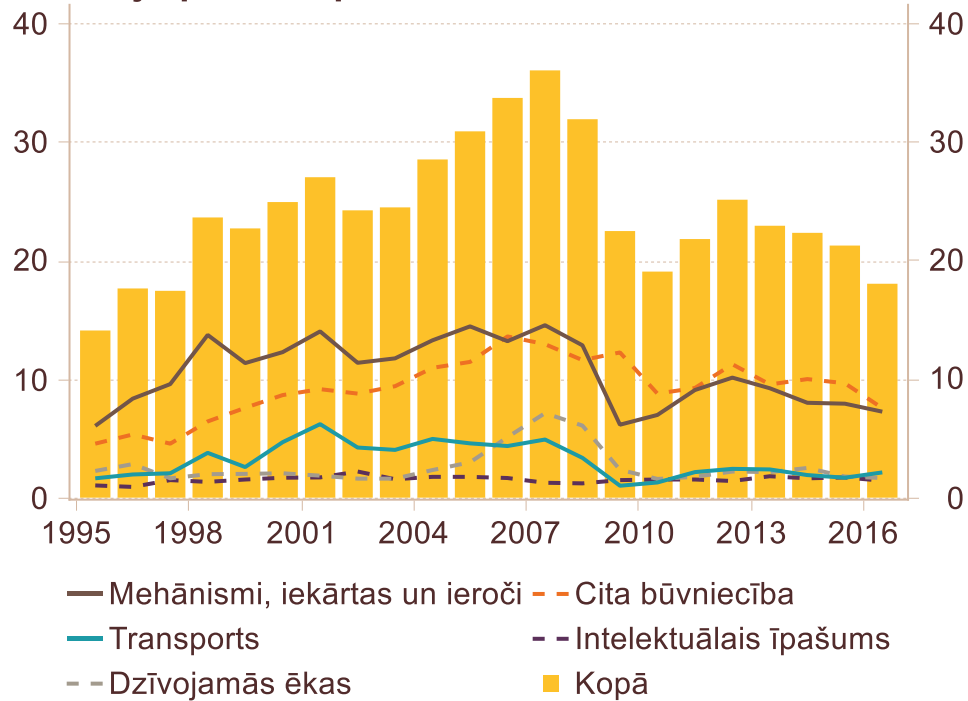
Ražošanu ierobežojošie faktori apstrādes rūpniecībā



Avots: Macrobond

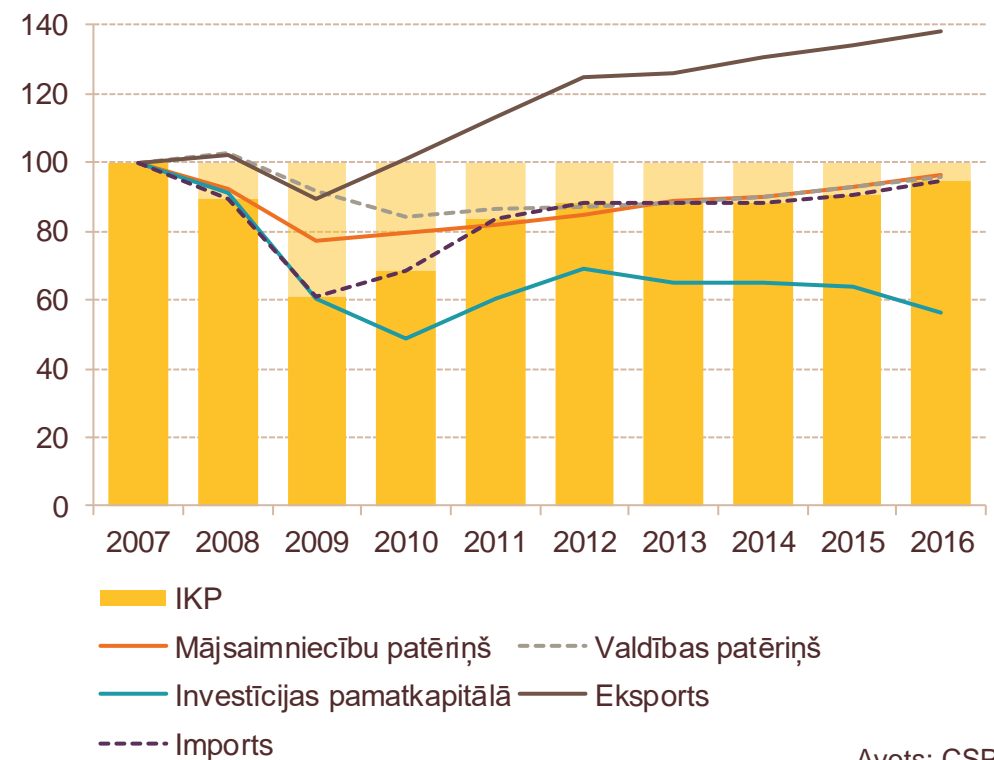
10 gadi pēc krīzes: investīcijas joprojām diezgan vārgas

Investīciju pamatkapitālā struktūra, % no IKP



Avots: Macrobond

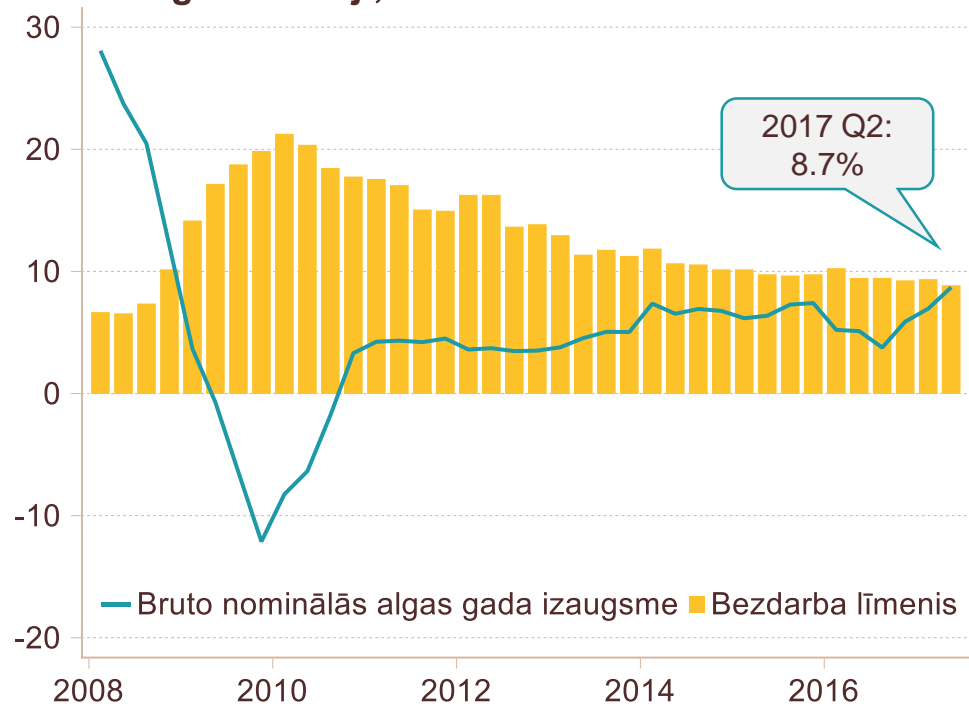
Reālais IKP, 2007=100



Avots: CSP

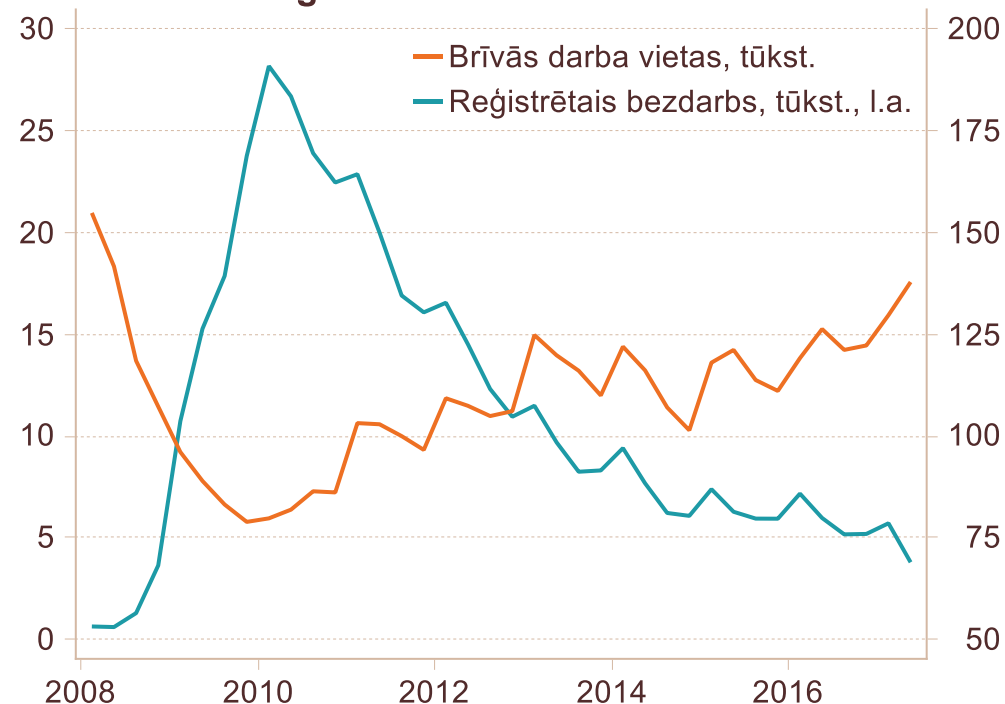
Darba tirgus uzsilst: spiediens celt algas saglabāsies, naudas maciņos būs vairāk un arī tērēt varēs vairāk

Darba tirgus rādītāji, %



Avots: Macrobond

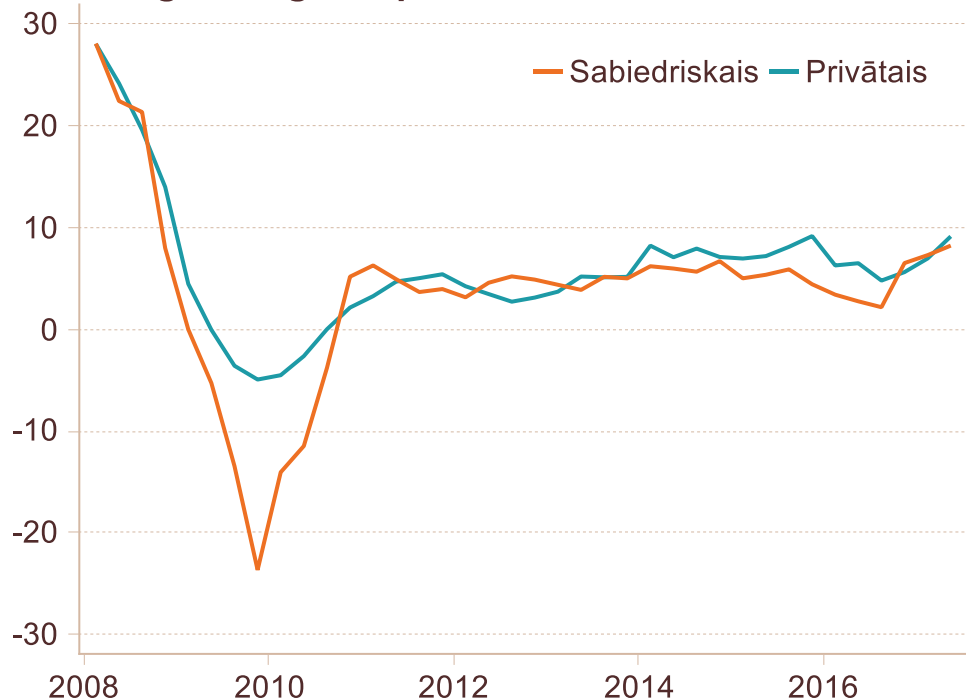
Vakances un reģistrētais bezdarbs



Avots: Macrobond

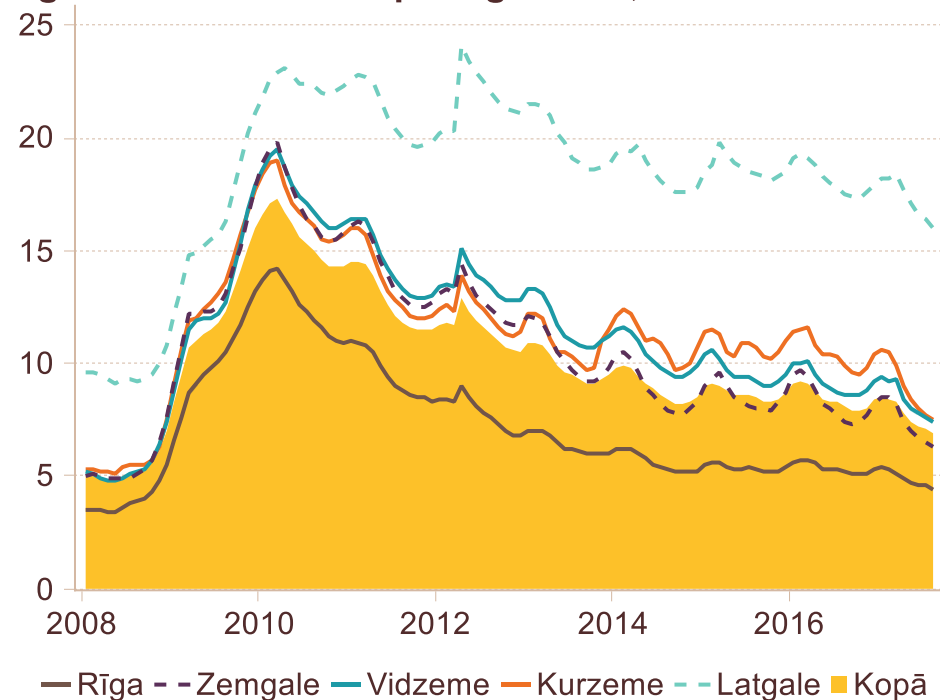
Darba tirgus uzsilst: spiediens celt algas saglabāsies, naudas maciņos būs vairāk un arī tērēt varēs vairāk

Bruto algu izaugsme pa sektoriem, %



Avots: Macrobond

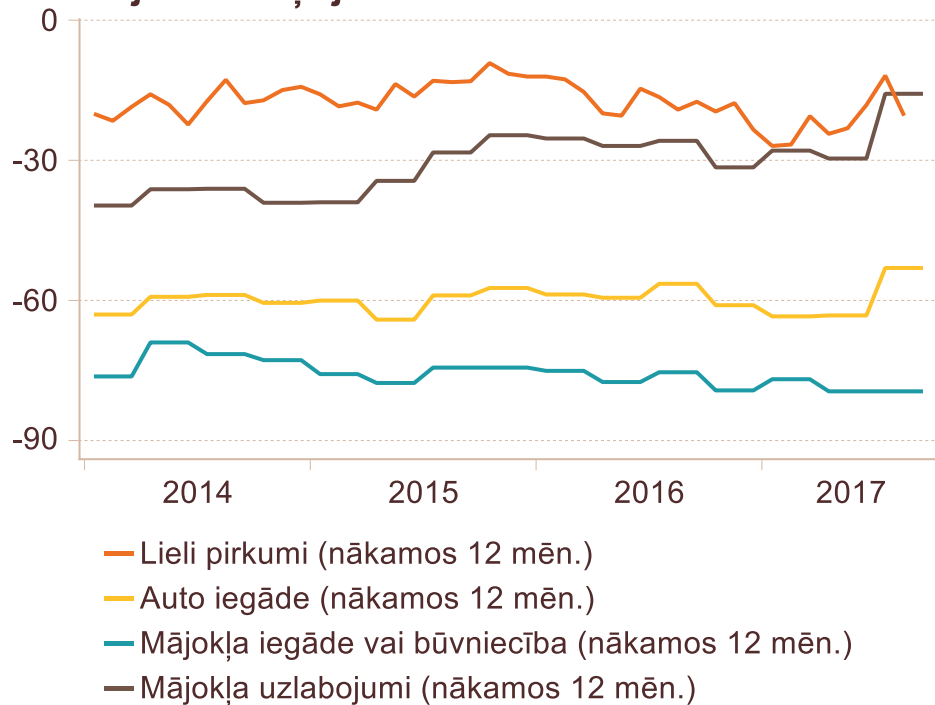
Reģistrētais bezdarbs pa reģioniem, %



Avots: Macrobond

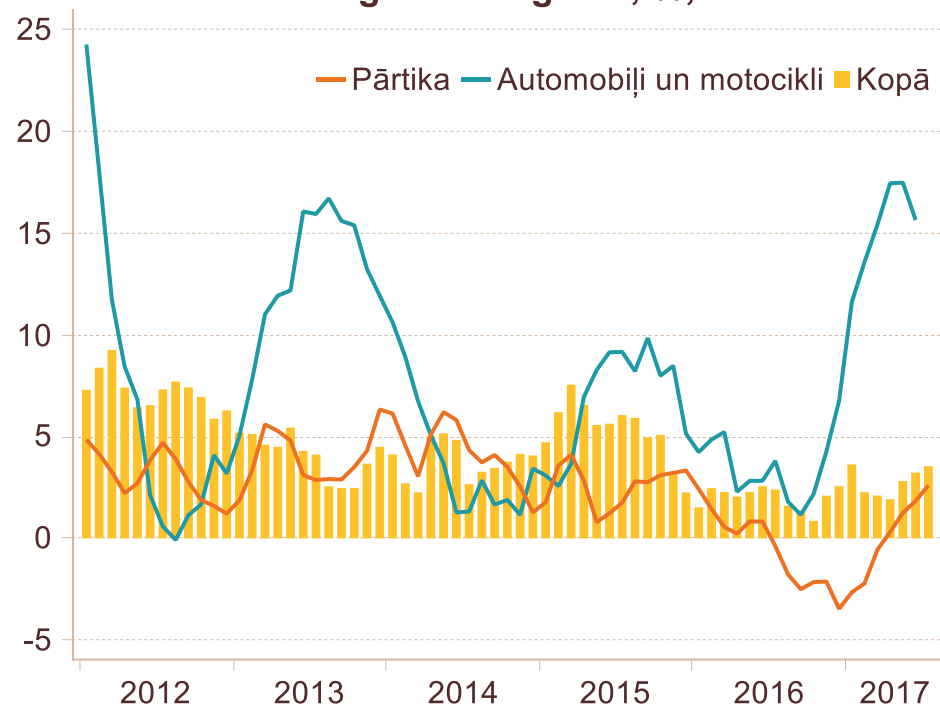
Noskaņojums ir labs: patērētāju vēlme tērēt turpina «nobriest», bet domas par mājokļa iegādi vēl diezgan piesardzīgas

Patērētāju noskaņojums



Avots: Macrobond

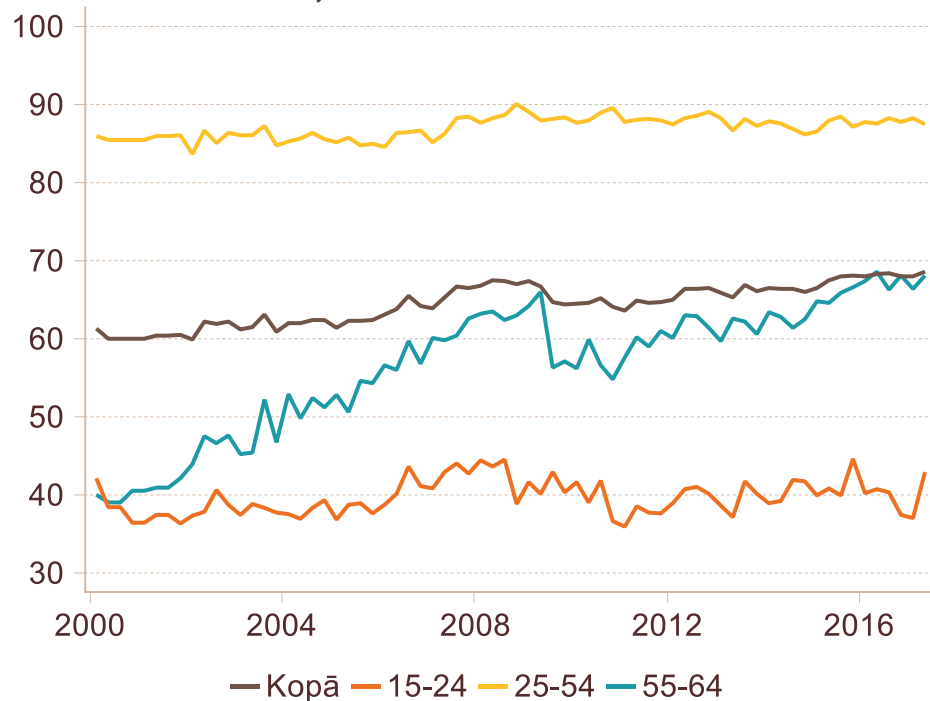
Mazumtirdzniecības gada izaugsme, %, 3 m. slīd. vid.



Avots: Macrobond

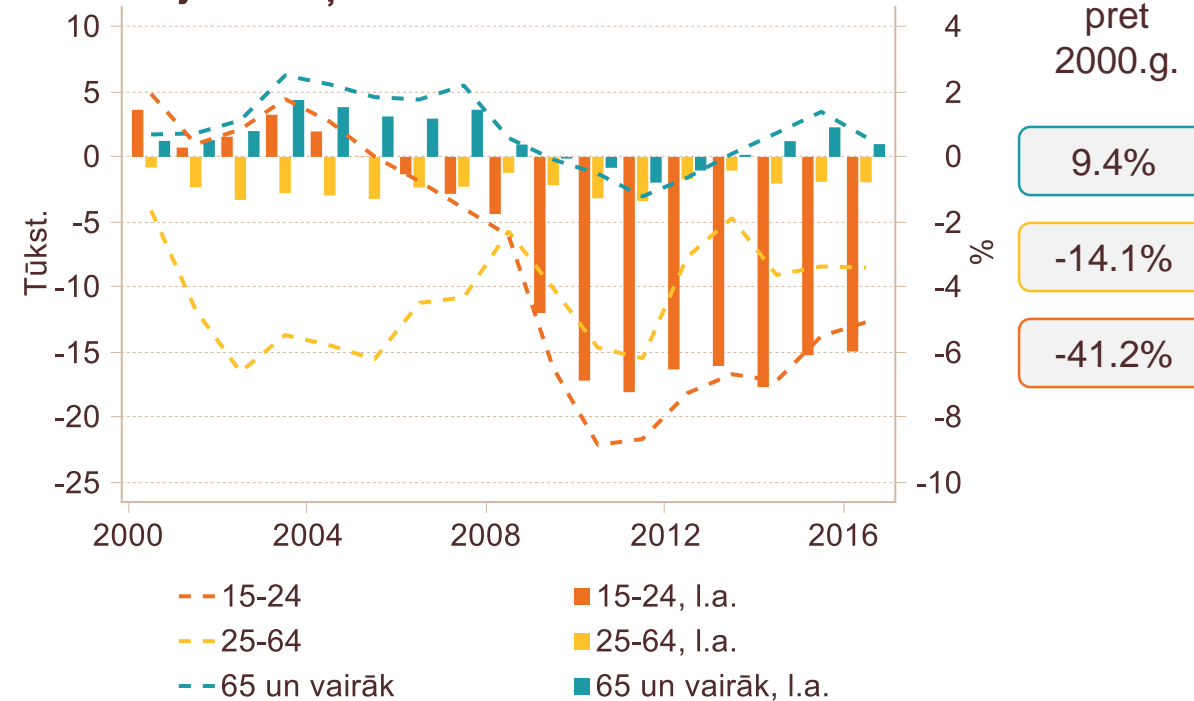
Darba tirgus turpinās uzstilt: demogrāfisku tendenču dēļ strādājošo skaits drīz sāks sarukt

Aktivitātes līmenis, %



Avots: Macrobond

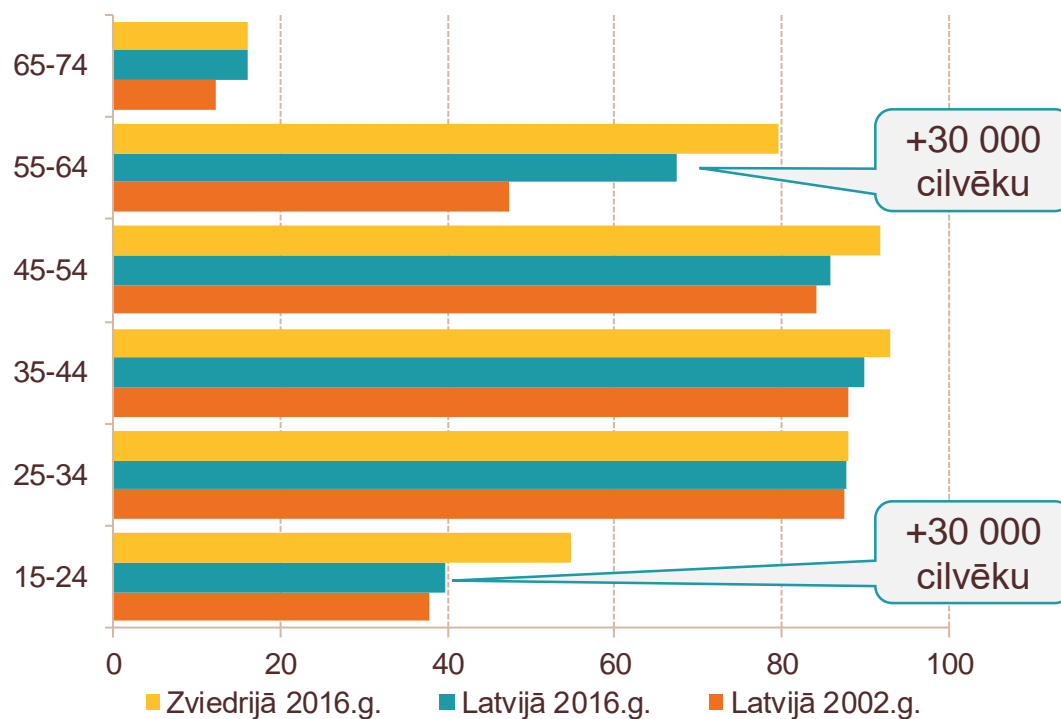
Iedzīvotāju izmaiņas



Avots: Macrobond

Darba tirgus: lielākais potenciāls strādājošo skaita pieaugumam ir jauniešu un vecāka gadagājuma cilvēku lokā

Kopējais aktivitātes līmenis, %



Avots: Eurostat

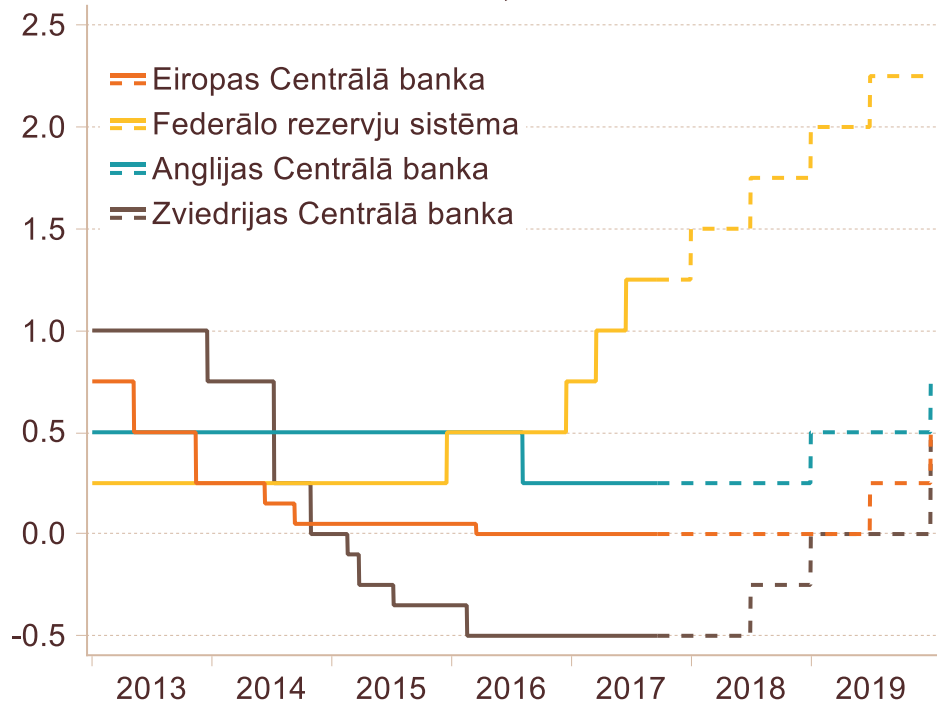
Nodarbinātie uz nepilnu slodzi 2016.g., % no nodarbinātajiem
SE: 25.6%
LV: 9.3%

Nodarbinātie uz nepilnu slodzi vecumā 55-64, % no nodarbinātajiem
SE: 23.9%
LV: 11.3%

Nodarbinātie uz nepilnu slodzi vecumā 15-24, % no nodarbinātajiem
SE: 49.1%
LV: 14.8%

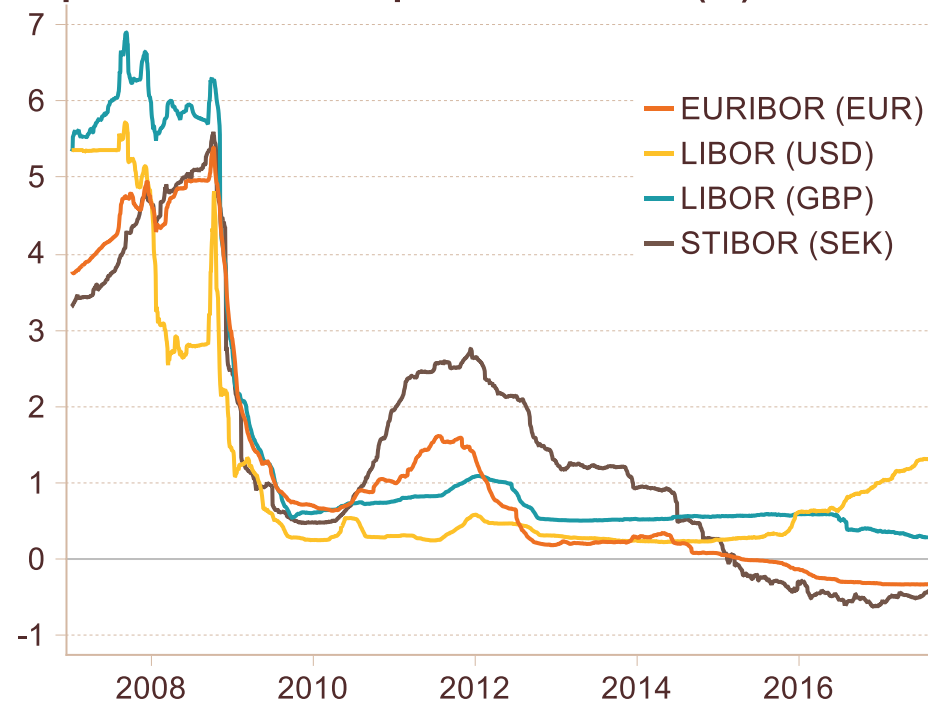
Nauda kādu laiku vēl būs lēta: likmes augs, bet joprojām būs vēsturiski ļoti zemas

Centrālo banku bāzes likmes, %



Avots: Macrobond

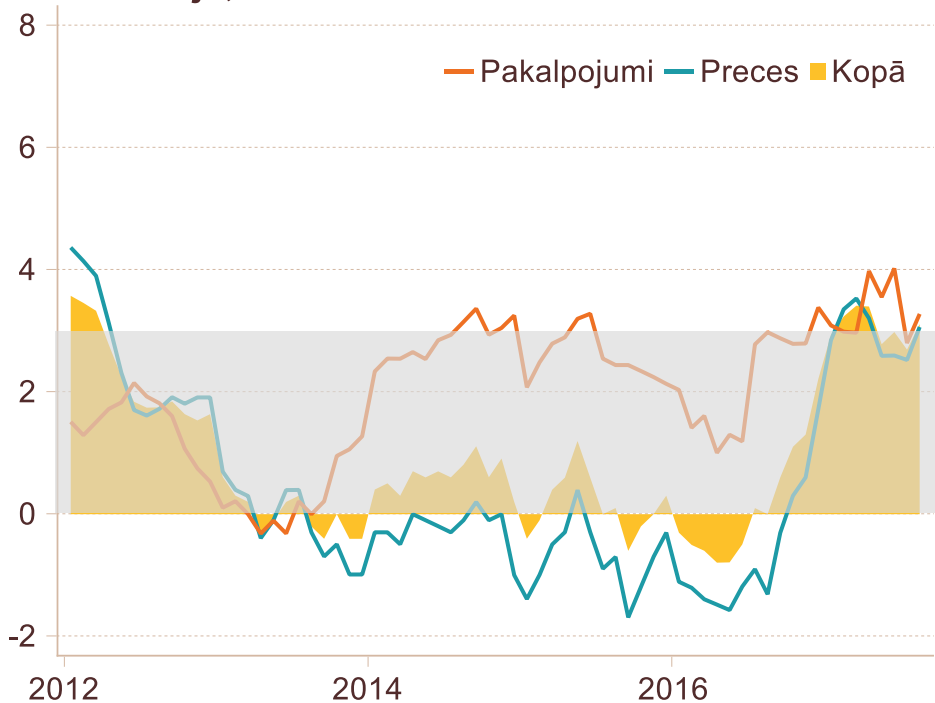
Starpbanku 3 mēnešu procentu likmes (%)



Avots: Macrobond

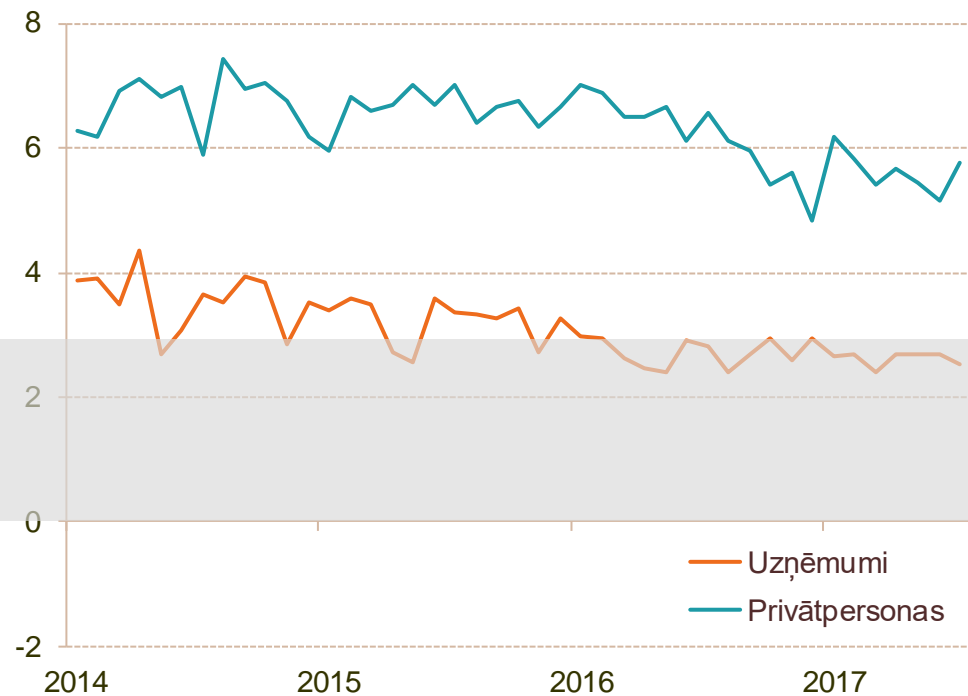
Inflācija ir atgriezusies: to uz augšu padzīs arī nodokļu reforma, bet nekas dramatisks nebūs; kopumā – krāt ir dārgāk, bet tērēt ir lētāk

Gada inflācija, %



Avots: Macrobond

Jauno izsniegto kredītu procentu likmes rezidentu uzņēmumiem un privātpersonām



Avots: Latvijas Banka

Šoreiz būs citādāk: cik straujš būs kreditēšanas kāpums?

Rezidentu nefinanšu uzņēmumu un mājsaimniecību banku kredītportfelis, %



Avots: Centrālās bankas

Tā izskatās «jaunie straujas izaugsmes laiki»

	2016	2017p	2018p	2019p
Reālā IKP gada izaugsme, %				
Igaunija	1.6	3.5	3.2	2.7
Latvija	2.0	4.2	4.0	3.2
Lietuva	2.3	3.8	3.5	2.5
Darba maklētāju īpatsvars, %				
Igaunija	6.8	6.9	7.2	7.1
Latvija	9.6	8.5	7.5	7.2
Lietuva	7.9	7.2	6.8	6.4
Patēriņa cenu gada izaugsme, %				
Igaunija	0.1	3.3	2.9	2.5
Latvija	0.1	2.9	2.8	2.2
Lietuva	0.9	3.5	3.0	2.5
Nominālās bruto algas gada izaugsme, %				
Igaunija	7.6	6.0	5.0	4.7
Latvija	5.0	7.0	8.0	7.0
Lietuva	7.9	8.0	7.0	5.0

Avoti: Nacionālā statistika un Swedbank 2017.g. augusta prognozes

«Trekno gadu» nebūs, bet jaunie straujas izaugsmes laiki jau ir klāt: jāceļ augstāk ambīciju latiņa, nepalaižam garām iespējas!

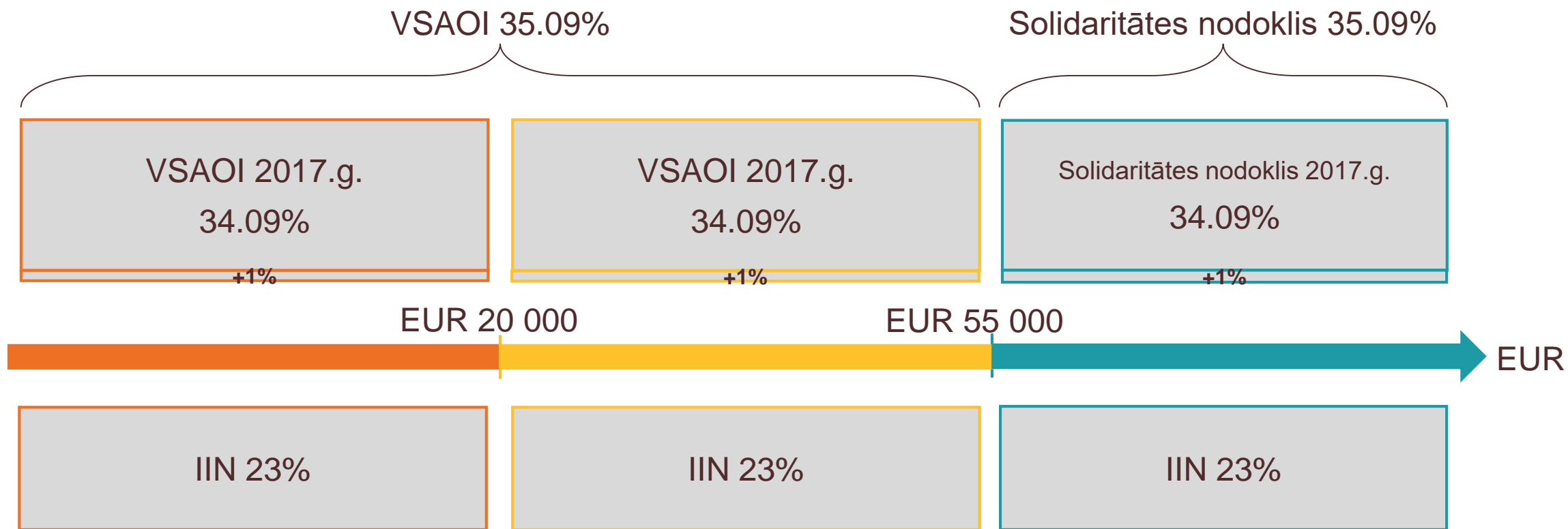
1. Pasaules ekonomika jau aug strauji un krietni straujāk vairs nebūs; ap 2019.gadu izaugsmes temps pasaulē sāks noplakt
2. Uzņēmējiem jāinvestē aktīvāk un ambiciozāk: nauda ir lēta, pieprasījums ir kāpjošs un spiediens celt algas saglabāsies
3. Iedzīvotāji var tērēt drošāk; algu kāpums krietni augstāks par inflāciju
4. Ekonomika aug straujāk par potenciālu: valdībai jāveido rezerves sliktākiem laikiem un jāstiprina nākotnes izaugsmes potenciāls

Galvenie negatīvie riski 2017-2019

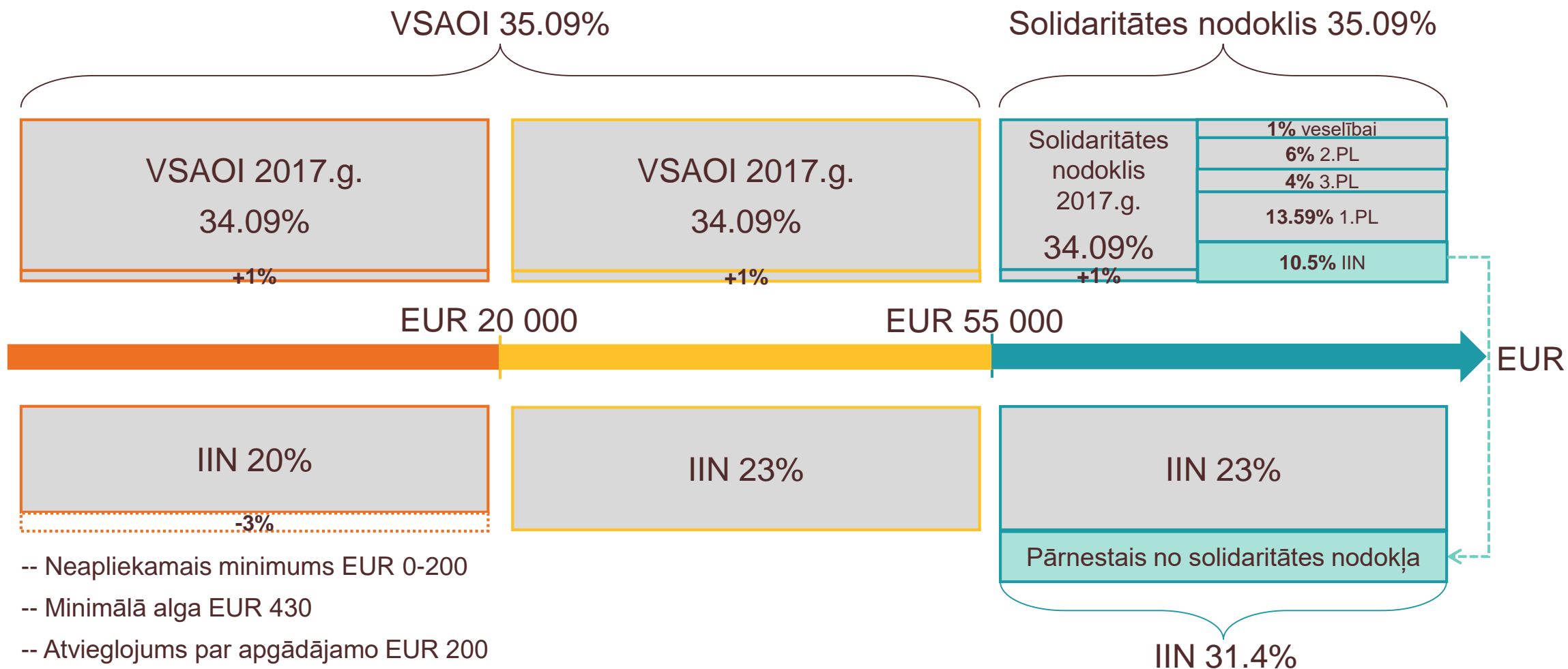
1. (Ģeo)politika un izmaiņas pasaules ekonomiskajā politikā (t.sk., 2018.gada vēlēšanas Itālijā, protekcionisma kāpums, Krievijas tirdzniecības politika)
2. Šoki pasaules finanšu tirgos un vājš pieprasījums pasaulē
3. Pārāk straujš algu kāpums: lai gan uzkaršana nebūs ne tuvu tik liela kā 2007.gadā, straujš algu kāpums mazinās konkurētspēju

Nodokļu politika
progresivitāte Latvijas gaumē

Progresīvi ir tikai darbaspēka nodokļi, turklāt lielajām algām nodokļu slogs pieaugs mazāk nekā šķiet

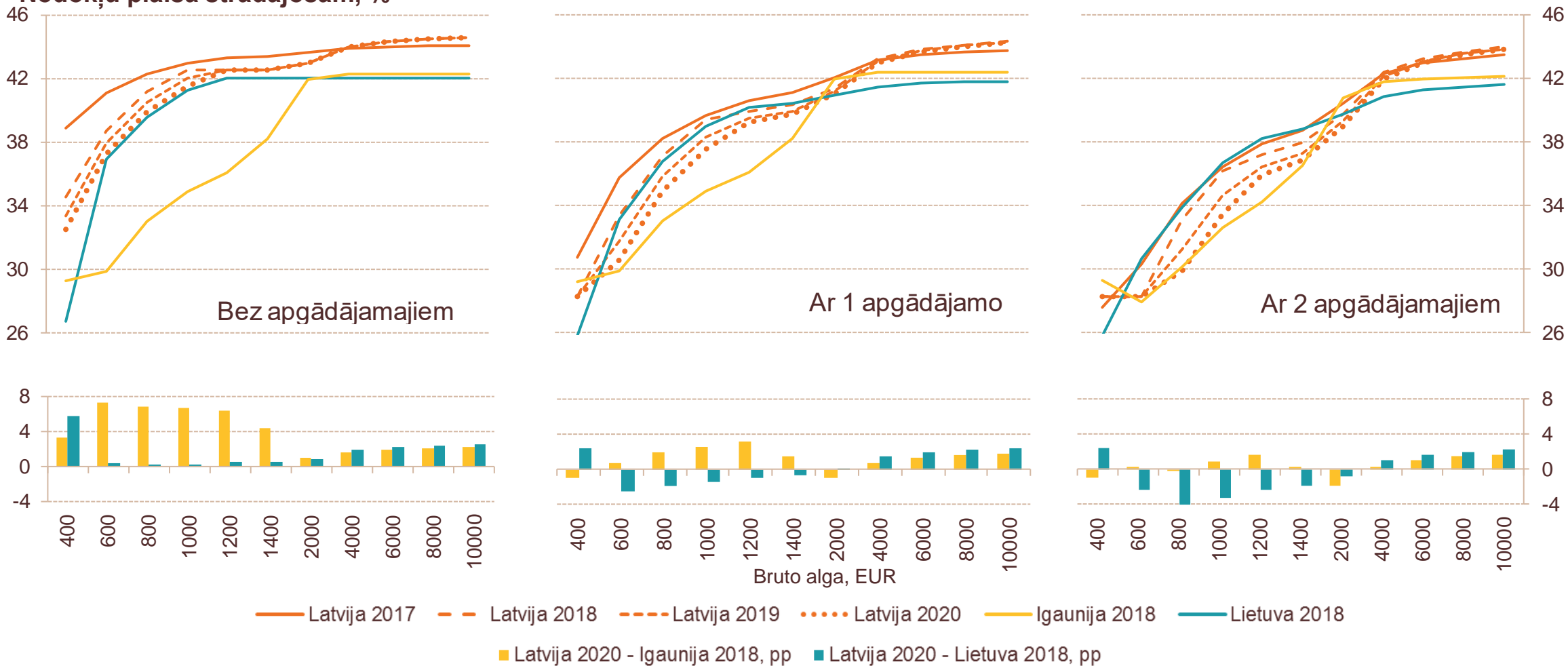


Progresīvi ir tikai darbaspēka nodokļi, turklāt lielajām algām nodokļu slogs pieaugs mazāk nekā šķiet



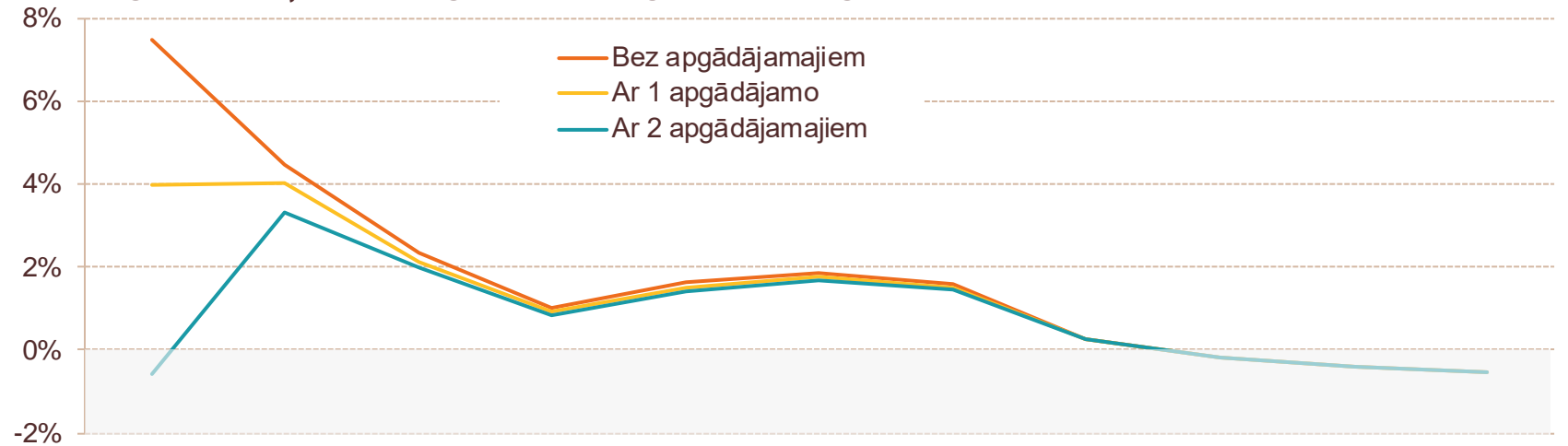
Algas: slogs kļūs mazāks, bet šur tur joprojām augstāks nekā kaimiņiem

Nodokļu plaisa strādājošam, %



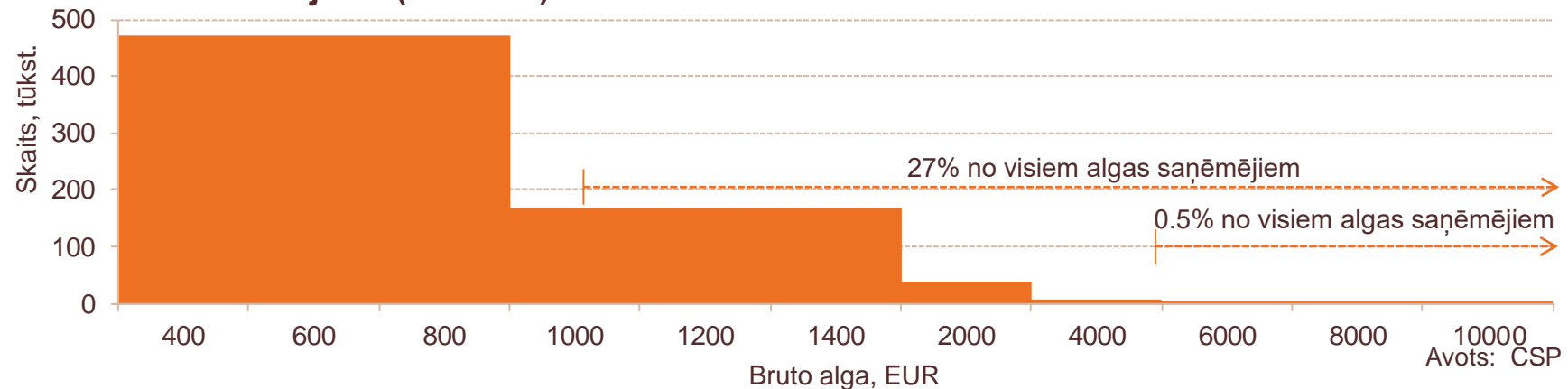
Nodokļu izmaiņas: naudas maciņos tiešām būs vairāk

Neto algas izmaiņas 2018. g. pie attiecīgās bruto algas, %



Avots: FM, Swedbank

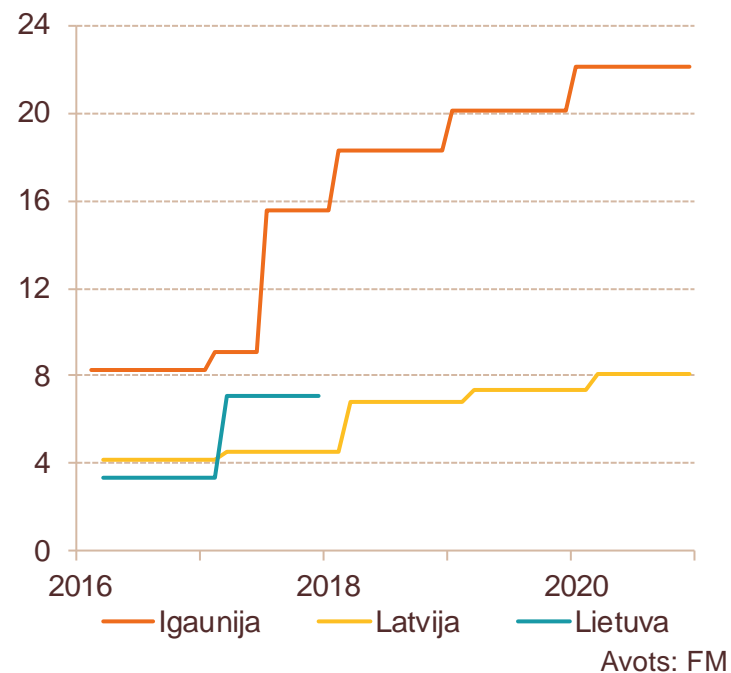
Ienākumu sadalījums (LFS dati)



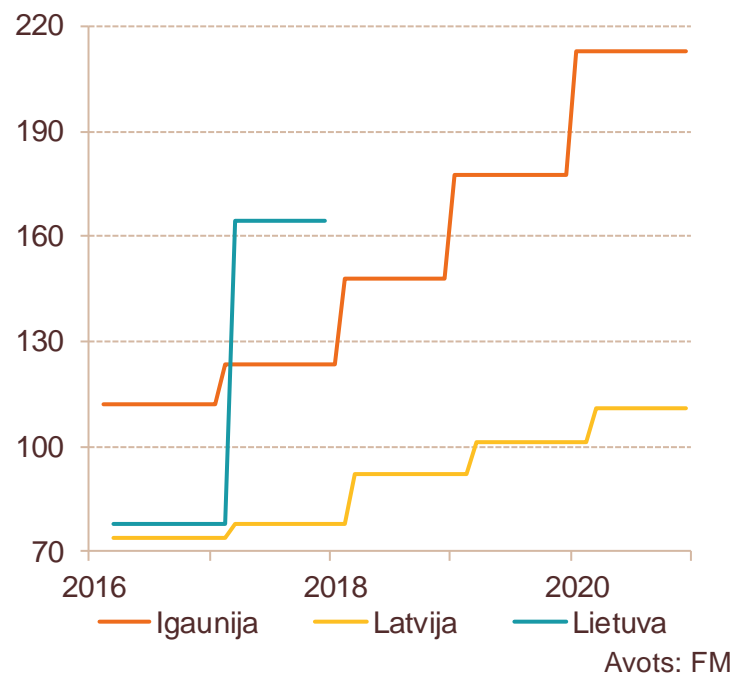
Avots: CSP

Akcīze: tas bija tikai laika jautājums

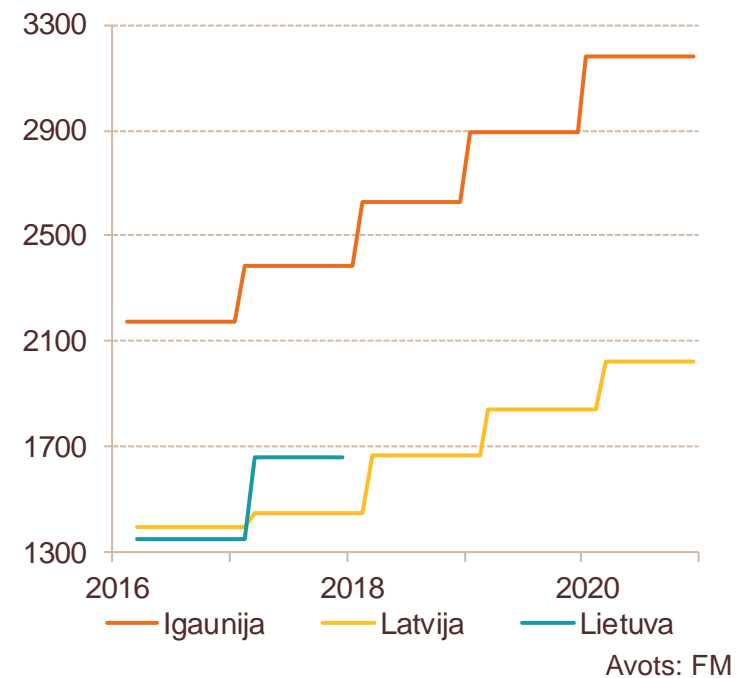
Akcīze alum, EUR/100l



Akcīze vīnam, EUR/100l

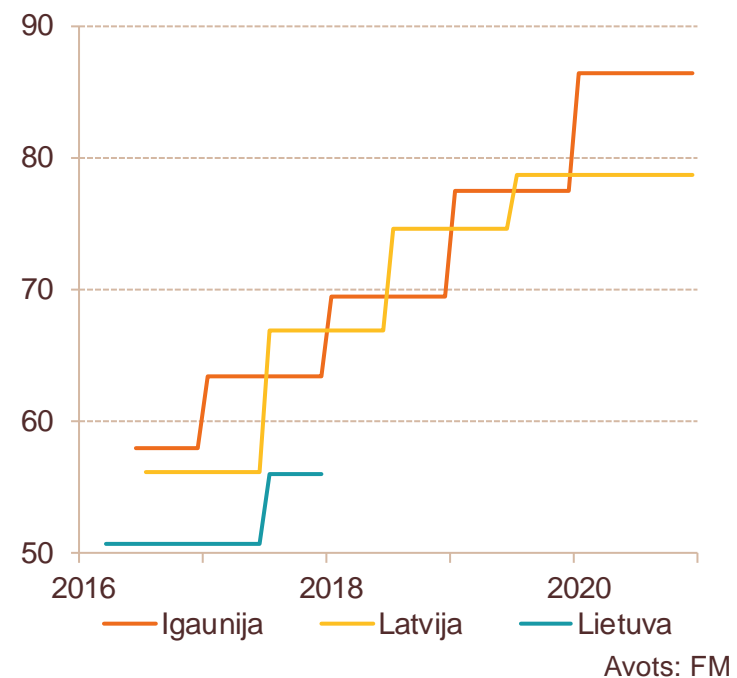


Akcīze dzērieniem virs 22%, EUR/100l

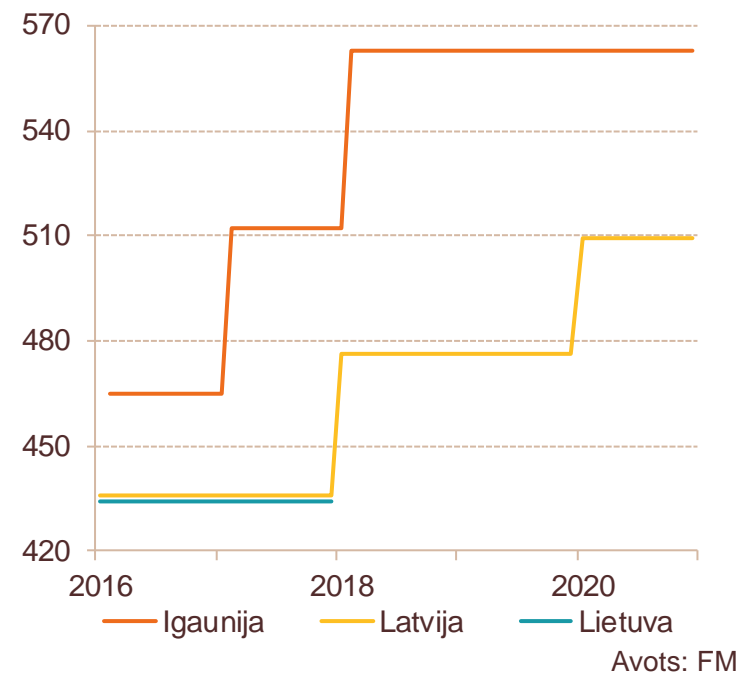


Akcīze: tas bija tikai laika jautājums

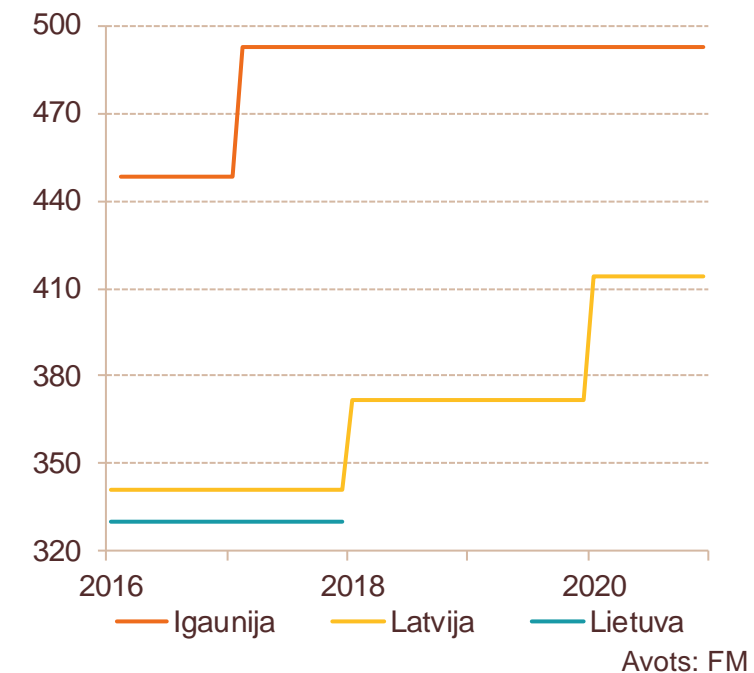
Akcīze cigaretēm, EUR/1000 gab.



Akcīze benzīnam, EUR/1000l



Akcīze dīzeļdegvielai, EUR/1000l



Paldies!